TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

OVDJE SU SE RODILI
ANTUN I STJEPAN RADIĆ
UČITELJI
HRVATSKOG SELJAČKOG NARODA

OBITELJ

Broj 32 8 kolovoza 1937

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 8. KOLOVOZA 1937

IX. GODIŠTE BROJ 32.

Slika desno: STJEPAN RADIĆ U GLAVNOM HRVATSKOM GRADU ZAGREBU

U RODNOM MJESTU ANTUNA I STJEPANA RADIĆA

Maleno je posavsko selo Trebarjevo; maleno je, ali će se mnogo spominjati u novijoj hrvatskoj povijesti. U njemu su ugledala Božje svijetlo dva hrvatska velikana, koja su zacrtala nove brazde u novom preporodnom duhu našega naroda. Ta dva velikana jesu dva brata: Antun i Stjepan Radić.

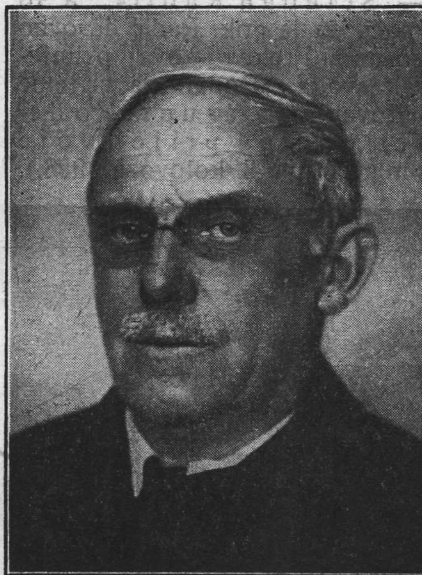
Svaki je od njih na svoj način zadužio hrvatski narod, pa vjerni Hrvati nikada ne će zaboraviti mukotrpnih njihovih nastojanja. A kao dokaz trajne uspomene na njih podigao im je evo hrvatski narod i vidljiv spomenik u njihovu rodnom selu Trebarjevu.

Spomenik je podignut pred rodnom kućom braće Radić, a svečano ga je otkrio u prisustvu brojnih hrvatskih narodnih zastupnika i mnoštva seljaka vođa hrvatskoga naroda dr Vlatko Maček.

Spomenik je izradio poznati hrvatski kipar prof. Frangeš-Mihanović, koji je izradio velebno umjetničko djelo za grad Zagreb — spomenik prvom hrvatskom kralju Tomislavu.

Crkveni obred blagoslova obavio je preč. Karlo Gruičić. Iza otkrića zapjevana je »Lijepa naša«, a zatim je dr Vlatko Maček izrekao pred narodom ovaj govor:

»Hrvatski seljački narode, braćo radnici i građani! Obično, kad se narod nalazi u najtežim prilikama, onda daje Bog, da iz svoje sredine izbaci ljude, koji će ga povesti pravim putem. U vrijeme, kada su počeli djelovati naši današnji slavljenici Ante i Stjepan Radić, bile su prilike hrvatskoga naroda upravo očajne. Mala šačica gospode vodila je politiku potpuno osobnu. Vi, koji ste stariji ljudi, sjećat ćete se svih onih gluposti, koje su se pisale kroz hrvatske političke novine. Do jučer najbolji prijatelji — radi kakve god sitnice zavadili su se, i onda su tražili jedan drugom, što, kada i na kom mjestu je izdao program stranke. A seljački narod, dakle, ono, što sačinjava narod hrvatski, to je bilo kao rastepene ovce, potlačen od tuđinske sile, mrcvaren od domaće krivice.

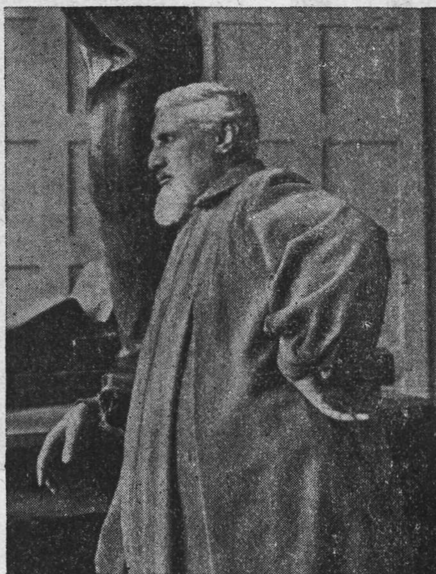
DR VLATKO MAČEK

Hrvatska seljačka braćo, prvi se digao velikan dr Ante Radić. Njegovo djelovanje nije bilo u početku potpuno političko, bilo je u početku socijalno, jer njegova poštena, hrvatska, seljačka čovječanska duša nije mogla trpjeti krivice nad nikim, a kamo li krivicu nad svojom seljačkom braćom. Baš radi toga, jer je svagdje upro glas, gdje se čini krivica potlačenih, zato je navukao na sebe gnjev svih onih, koji su narod tlačili, bilo to među Hrvatima bilo izvan Hrvatske. Ali krivo bi mislio, tko bi mislio, da je bila kod našega učitelja Ante Radića samo ta socijalna nota. Ne. On je uza sve to, što je bio čovječanski do kosti socijalan, bio i do kosti Hrvat i ništa drugo nego Hrvat. To je on dokazao svojim životom, kad je radi slobode Hrvatske stavio na kocku svoju egzistenciju i umro skoro kao prosjak.

Veliku ideju učitelja Ante Radića pridonio je njegov mlađi, ali tim agilniji brat Stjepan Radić, koji je misli Ante Radića proveo u djelo i koji je metnuo za zadaću, da hrvatski narod, hrvatski seljački narod kao jezgru naroda, organizira za borbu u dvostrukom pravcu: u pravcu socijalnom, da sruši zauvijek socijalnu krivicu, i u pravcu političkom i nacionalnom, da taj narod učini sposobnim da povede on sam borbu za slobodu svoje domovine i svoju.

Njih danas nema među nama tijelom. Ali njihova duša, nji-

hov duh živi u hrvatskom narodu i on je naša predvodnica. Taj njihov duh, to je zastava, oko koje je okupljen danas cijeli hrvatski narod, seljaštvo čitavo, a od građanstva i inteligencije sve ono, što je pošteno i što je vjerno narodu svome. Mi smo danas ovdje u malom seocu, gdje su ta dva velikana ugledali svijetlo Božje, otkrili spomenik. Malo je to. Jedna hrpa mramornoga kamenja i nešto bronca. I kad ne bi bilo drugoga, ne bi bilo vrijedno taj spomenik niti otkrivati. Ali je taj spomenik samo jedan mali simbol onog velikog spomenika, koji svi nosimo u svojim srcima, koji nosimo u svojim dušama. Što ste se u tolikom broju skupili, to je dokaz, da tu snagu u svojim srcima nosimo i nosit ćemo je i dalje. Ja kličem Slava velikim učiteljima i vođama hrvatskog naroda dr Anti i Stjepanu Radiću!«

HRVATSKI KIPAR ROBERT FRANGEŠ MIHANOVIĆ

Iza govora dra Vlatka Mačeka posebice je govorio Jaša Jelašić o radu i značenju Ante Radića, a narodni zastupnik dr Ivan Pernar o duševnom liku Stjepana Radića. Proslava je bila puna oduševljenja i radosti. Toga dana maleno je Trebarjevo neobično oživjelo. Iz bliže i daljnje okolice i iz Zagreba nagrnula je sva sila Hrvata na to opće narodno slavlje, da iskažu zahvalnost svojim mrtvim vođama i vjernost dobrim idejama, koje su oni za svog života zasijali u duši hrvatskog naroda. Sliku spomenika s vijencima donosimo na prvoj strani omota.

DIRLJIVA USPOMENA NA STJEPANA RADIĆA

Napisao Nikola Žic

Gospođa M a r u š a F r e i u Pragu, udovica iza pokojnoga činovnika Franje, s kojim je nekada tri godine proživjela i kod nas u Sarajevu, majka četiriju odraslih kćeri, predsjednica Društva katoličkih žena i djevojaka, poznata dobrotvorka sirotinje u svojoj gradskoj četvrti i odvažna predstavnica zakonitih prava čehoslovačkih katolika u njihovoj narodnoj državi, obiluje uspomenama i uspjesima svoga mnogogodišnjega javnoga rada.

Kod nje sam prošle jeseni imao prilike vidjeti primjerak »D o m a« od 7. kolovoza 1918., od kojega se ovdje prikazuje slika zbog vlastoručne bilješke pokojnoga Stjepana Radića na njemu: »n a c e s t ě d o P r a h y — d n e 8/8 1918 g o d i n e — S t j e p a n R a d i ć«, a to znači, da je pok. Radić darovao gospođi Freiovoj ovaj primjerak svoga »Doma« za vrijeme putovanja u Prag u p r a v o d e s e t g o d i n a p r i j e s v o j e s m r t i (dne 8. kolovoza 1928.).

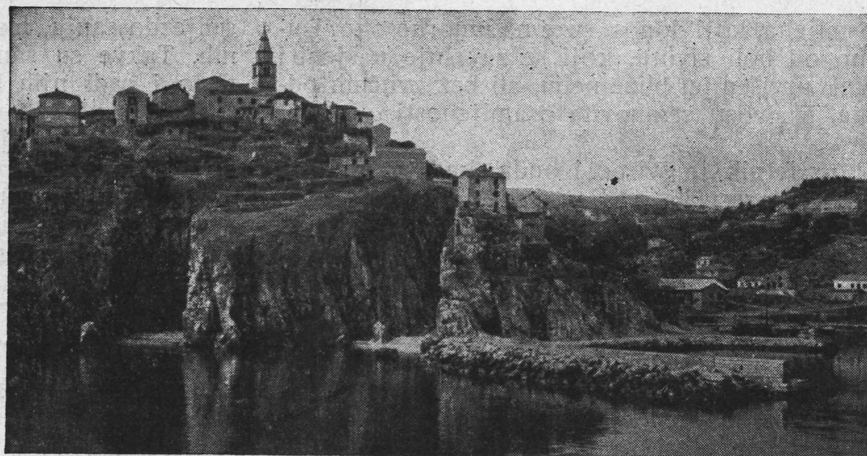
Dok je mene dirnula ova slučajna desetgodišnjica, naskoro sam saznao, da je onaj »Dom« s pripisom našega Radića još veća dragocjenost za gospođu Frei po tome, što je sjeća dana 8. kolovoza 1918., kad joj je Stjepan Radić, putujući iz Zagreba u Prag, slučajno u vlaku, negdje kod Tábora, svojim tribunskim zagovorom zaštitio od zaplјene pred državnim austrijskim organima ono malo živežnih namirnica, koje je bila teškom mukom nabavila po selima i potajno vozila kući u Prag za prehranu svoje obitelji, koja je u petoj godini svjetskoga rata zbog opće prehranbene oskudice teško živjela.

Gospođa Frei i njezine kćeri nisu do danas zaboravile pomoć, koju im je pokojni Stjepan Radić pružio u vrijeme rata — točno deset godina prije svoje tragične smrti. Gledajući ovu sliku čitatelji »Obitelji« će se s ponosom sjetiti poznate dobrote Hrvata Radića i s udivljenjem pohvaliti simpatiju, kojom se Češkinja Freiova u Pragu do danas osjeća obvezanom prema slučajnom zaštitniku njezine obitelji u nesnosno doba rata.

Slika lijevo:
BAŠKA NA OTOKU KRKU
Foto Lj. Griesbach

Slika desno:
VRBNIK NA OTOKU KRKU
Foto Lj. Griesbach

POSLJEDNJI SAN

Napisao Antonio Candio

Hladna je svjetlost sutona ublaživala reflekse i oživljavala sjenama i polusjenama kutove malene sobice, koja je među svojim bijelim i melanholičnim zidovima sadržavala san Anice i plač njezine majke. San se Aničin smiješio i dražio malenu dušu, kojoj je od straha udaralo umorno srce, a plač majčin kao da je pjevao laganim ritmom žalosti, uvijek na oprezu, a nikad nezadovoljen i uvijek nešto predosjećajući, dok su se usta grčevito trzala, a oko je bolno bdjelo nad životom, koji je izmicao.

Kroz tišinu je donle dolazio nepoznati motiv harmonije — tihe i meke kao milovanje, blage kao zov nevinosti. Svake je večeri Anica primala taj pozdrav. Velike oči s modrim krugom, pod dugim plavim trepavicama, smiješile se na blijedom mršavom licu. Smiješile se oči i podsmijevale nježne usne, bolne u gorkoj boljetici mladosti bez proljeća, bez sunca i radosti.

Anica je znala, da nepoznati umjetnik nikada ne će propustiti svoj glazbeni sastanak: Gusle su pjevale u večeri, koja se spuštala, pjevale tiho u taktu laganom, slatkom i kao da uvjeravaju kako žele dozvati malenu dušu zvukom vještoga gudala. Gusle su htjele da sklone onaj san djevojčice u maleni zvučni kovčežić, a lagani smiješak da ne napusti kao radost brza i kratkotrajna uzdahe njezine sjete i očaj njezina života.

Anica je sanjala i smijala se. Majka je zurila u tamu posutu zvijezdama, a u srcu je osjećala udarac lagan, svečan i ozbiljan kao zov čempresa tamnih, uspravnih, strogih i oštrih kao bol.

Djevojčica je sanjala i vidjela, kako vješto gudalo titra i toplo poziva njezino maleno srce: Bolest je šutjela. Ona bolest, koja nikad ne sustaje i drži pružene pandže nad životom, koji se opire i tone u sve strašnijim iluzijama. Sanjala je o prekrasnom licu mladića, o lijepoj obijesnoj i ponosnoj glavi. Gledala je nad divnim instrumentom posmijeh dviju usana — prpošnih, mladenačkih. Njezino ocvalo proljeće pjevalo je pripjev vjere, koja ne će da umre. Sa svoga krevetića slabašan lik se pružao prema širom otvorenom prozoru. Malene ruke gužvale su bijeli pokrov i izgledalo je, kao da žele zadržati u sjeni daleki pozdrav, koji je sličio na neko obećanje života.

Umjetnikov pozdrav nije nikada zanemario očekivani čas. Djevojčica je umirala, ali umirala je milovana nježnošću, kao da nina-nina umorne majke za sve te godine nije zamro nad njezinom kolijevkom. I kada je umjetnik u duboku tišinu prodirao titravim i neodoljivim zvukom svog zanosa, poklikom svoje duše, Anica je sklapala blijede ruke na nježna i bolesna prsa, naklonila bi lagano lice na desnu stranu i zvala: »Majko, majko, čuješ li ga?« Majka je davala znak u tišini prstom na ustima. Digla bi se i utopila bolne usne u mekane plave kose svoje curice.

*

Dolje blizu prozorčića velike kuće, sam u prostranoj, praznoj sobi, koja je turobna otkrivala malo neba njegovom bijednom životu, starac sijede kose, milih i kao dijete svijetlih očiju, budan u mraku i noćnoj tišini svirao je i izlijevao u širokom, svečanom i harmoničnom ritmu časove svog prošlog umjetničkog života, borbe, pobjede, lagano i mirno zamiranje svoje umjetnosti, za koju je htio, da ne umre zajedno s njime.

Živio je sanjareći i želio da usne u još ljepši san, milovan uzdahom njegove tuge. Nije znao, da mala djevojčica također sanja u groznici i da se od toga rumeni njezino blijedo lice, da sanja o pogledu dvaju crnih očiju, prekrasnih, nježnih, te da svojom mršavom rukom prelazi laganim milovanjem po crnim uvojcima svoga svirača i misli o blagoslovu proljeća, koje je u crno odjeveno. Nije znao, da je njegova umjetnost, sada kad mu je kosa posijedjela, postigla najljepšu, najčišću i najsvetiju pobjedu: okitio je ružama strašne ruke smrti. Starac je svirao, kad je dan umirao. Svirao je i možda oplakivao lijepe prošle godine, daleke dane svoje mladosti i na žicama instrumenta titralo je žaljenje, nostalgično čeznuće, jer se možda sjećao svog posmijeha kao dječaka: dalekog

posmijeha, koji donosi suze na umorno oko, isušeno od boli života, koji se završuje u sjeni i tišini, uzvišenije, bliže nebu, ali bez zvučnih odjeka, u sivosti strahovite osamljenosti

*

I umjetnik je svirao i onda, kad su majčine suze već presušile, a djevojčica je zaspala tako vedro i lagano, baš kad se pod krovom čuo pijuk iz gnijezda. Duša je savila sebi gnijezdo, gnijezdo sanja, malenih iluzija, blijedih i umornih. Takve su sanje bile onda, dok ih je ćutjelo i radi njih kucalo srce male djevojčice.

A te sanje je vidjela majka kasnije baš u drhtavim rukama jednog starca, koji se s veoma nabranim usnama smiješio dalekom sjećanju na svoju mladost: i ćutjela je možda, da je to sjećanje negdje među zvijezdama srelo malu dušu na putu u vječnost.

SVJETSKO ZLATO

Mnogo se danas govori o zlatu i zlatnoj valuti, a te dragocjene kovine nema baš previše na svijetu. Stručnjaci su izračunali, da bi se od svega dosad nađenoga zlata mogla napraviti kocka, kojoj bi brid iznosio deset metara. To nam se na prvi pogled ne će činiti ne znam kako ogromno. No pokušajmo si to na drugi način predstaviti!

Uzmimo najprije dinarsku vrijednost. Spomenuta zlatna kocka imala bi tisuću kubičnih metara. A jer svaki kubični decimetar zlata teži 19,2 kg, naša bi kocka težila ukupno 19,200.000 kg. Vrijednost jednoga kilograma zlata iznosi po prilici 50.220 dinara. Na taj bi način vrijednost naše kocke bila 196.224 milijuna dinara. Kad bi se ta koka pretvorila u kovani novac od deset dinara, dobili bismo 19.622,400.000 desetdinarskih zlatnika. A kad bi vješti blagajnik htio da te zlatnike prebroji te kad bi po pet komada metnuo na hrpu u jednoj sekundi, potrošio bi ukupno 3.924,480.000 sekundi ili približno 454 godine (od 300 radnih dana i radeći osam sati dnevno). Da bi sve te zlatnike prebrojili u jednoj godini, trebalo bi ni manje ni više, nego 454 blagajnika.

Rekli smo, da bi ta kocka zlata težila 19,200.000 kg. Kako je nosivost teretnih vagona naših željeznica približno 2000 kg, trebalo bi nam 960 vagona da ponesu sa sobom sve zlato te kocke. A to bi dalo približno 32 teretna vlaka po 30 vagona. Da ti vlakovi otputuju u jednom danu sa kolodvora, trebalo bi da svakih 45 minuta jedan od njih krene. Kad bi to zlato bilo u komadima od 12.5 kg, za čitavu količinu trebalo bi nam 1,536.000 ljudi, od kojih bi svaki nosio po jedan takav komad.

Zlato se dade vrlo tanko izraditi. Iz jednoga grama zlata dade se napraviti kao paučina tanka nit, duga dva i po kilometra! Naša bi zlatna kocka na taj način dala zlatnu nit dugačku 48.000,000.000 km. Kako je Sunce udaljeno od Zemlje samo 150,000.000 km, lako bismo 300 takvih niti razapeli od Zemlje do Sunca. A ako bismo čitavu tu nit htjeli namotati okolo naše Zemlje, morali bismo 1,200.000 puta s njom poći na put okolo svijeta!

Zlato se može kovati u pločice, tanke jednu deset-tisućinku milimetra. Kako naša kocka sa bridom od 10 m pokriva površinu od 100 četvornih metara, to bi se — kad bismo je pretvorili u tanke pločice — s njom mogao pokriti vrlo velik komad zemaljske površine.

Po svojoj specifičnoj težini (19,2 kg) zlato je lakše od platine, iridija i osmija, a teže od svih ostalih kovina. Talište mu je kod 1064 stupna nad talištem srebra. Elektriku prenosi slabije od srebra i bakra, ali bolje od ostalih kovina.

Eto, to je ona sila i moć, o kojoj se toliko govori, za kojom se toliko čezne i radi koje se ljudi toliko ubijaju... *P.*

STARICA NA ULICI

Napisao Emilio Cecchi

Jedne kišne večeri, neka se starica postavila na stube neke izložbe blizu Oxford-Circusa u Londonu. Bilo je oko šest sati po podne; vrijeme, kad se ljudi vraćaju s posla kući. Trgovine prestaju da rade, ali iznutra ostaju osvijetljene, pa se iz crne ulice unutra vidi razno blago i bogatstvo u posebnom sjaju.

Starica je bila vrlo sitna, a mislim, da sam je još koji put vidio i da sam od nje kupio šibice. Bila je obučena kao i ostali siromasi u Londonu: nose se kao propala gospoda, koja svagdano još više propadaju i koja će propadati do smrti. Njezin svileni ogrtač i njezin šeširić s ružama neobično su odskakali u onom uličnom vrtlogu.

Međutim se na staricu nitko nije ni osvrtao. Ljudi su u žurbi prolazili pod blijeskavim kišobranima. A ona je sjedjela zgurena, ali glave uzdignute i plakala je. Pod šeširom s ružama žmirkave se oči nisu više ni vidjele, te se činilo, da suze izlaze kao iz nabora stare, smežurane jabuke.

Činilo mi se, kao da je ta starica živa zakopana — iza debelog nekog stakla. Ponekad je htjela da protisne ruku kroz tu udaljenost i da se iz onog svijeta vrati k ovome, pa je pružala kutiju šibica ili dugme. Htjela je da se izjednači s onima, koji su po ulicama zarađivali za goli svoj život, ali nije uspijevala. Vidjelo se po svemu, da ona više ne pripada »ovom svijetu«.

Stajala je tako zgurena i nijema. Više nije ni prodavala svoju sirotinju. Samo su joj se suze cijedile niz naborano lice...

Slika na omotu:

Spomenik Antunu i Stjepanu Radiću

u njihovu rodnom mjestu Trebarjevu — Spomenik je izradio hrvatski kipar Robert Frangeš Mihanović, a otkrio ga dne 25. srpnja o. g. Dr Vlatko Maček

Foto Ivo Kirin

Izvorni roman „Obitelji“

BILJEŽNICA S KOCKAMA

ROMAN IZ SUVREMENOG ŽIVOTA — NAPISAO IVO BALENTOVIĆ (*Nastavak*)

Njišu se plavi zastori na odaji, u kojoj prebiva Manelik moćni, kidaju se riječi tromo od usta:

»Ras Seum.«

»Da, gospodaru.«

»Ras Guksa.«

»Da.«

»Ras Kasa.«

»Da.«

»Svi su na bojištu?«

»Jesu, gospodaru.«

Car se smiješi, tupo zuri pred sebe, desnicom gladi bradu i šapuće:

»Bio sam moćan i silan, i u toj svojoj zemlji slobodan. Nitko me nije dirao, a sada — gle! Neprijatelj nadire u moju zemlju, muževi moji junački ginu, ali ja vidim: teška je to borba i tko zna, koji će se od nas posljednji nasmijati.«

»Tko se posljednji smije . . .«

»Da!« Smiješi se Negus. »Tako je. Ja se uzdam u snagu svoga naroda. Vjerujem u prijateljstvo velikog Britanskog imperija, koji će me štititi do kraja.«

Tada ustaje najbjelokosiji starac i proročki podiže ruku, pa zbori polagano i dostojanstveno:

»Care nad carevima, preuzvišeni moj gospodaru! Zato, jer si car, moram da ti služim, da te branim i zagovaram. Ali ti znaš: naša je domovina pusta i neprohodna, — pustinje su goleme i nepregledne, šume su divlje i mračne, pa dopusti, neka bijeli ljudi dođu u tu našu zemlju i neka je preporode. Neka izgrade kamene ceste i moderne bunare; neka podignu bijele palače i tornjeve, jer smo mi daleko od onoga, što se zove civilizacija, silni moj gospodaru!«

»Ne!« kriknu Negus. Trese mu se crna brada i krijese plamene oči. »Nikada! To je izdajstvo.«

Starac šuti. Prignuo je glavu.

Dan se gasi. Sunce je krvavim rukama zagrlilo sive krovove sitnih kućica Adis Abebe.

Sve su glave pognute i sve oči zamišljene. Samo Negus stoji uspravan, uzdignute ruke i s gromom u glasu:

»Ja moram pobijediti! Razumijete li?«

»Razumijemo!«

— — — — — — — — — — — — — —

Marcel je u večer zaspao sa novinama u ruci i uspio taj san o Abesiniji. Probudio se rano u rano u zoru, kad je dvorište bilo puno neprozirne magle. Skočio je iz postelje, bacio novine i protrljao rukavom košulje zamagljeno okno. Iz dvorišta je doprla pjesma, pomiješana sa otegnutim glasom harmonike. Jasno je razabirao, kako se pun i snažan bariton rasiplje po maglovitom dvorištu:

»Oj spomenče, moj spomenče!
Pokraj vode, pokraj vode,
cvjetiću . . .«

Obukao se, i tada — navlačeći na noge poderane čarape — razmišljao o programu današnjega dana. Bila je upravo nedjelja i on nije imao za danas određen nikakav posao. Trebao je danas odigrati jednu nogometnu utakmicu. Godio mu je taj osjećaj. Davno već nije nastupao kao nogometaš. Smješkao se sjetivši se svoga literarnog rada, koje s nogometom stoji u takvoj opreci.

Polagano se brijao brišući krv na mjestima, gdje je britva zadrla u kožu. Sjetio se kaputa i nasmiješio pri pomisli o ishodu današnje nogometne utakmice.

»Zar novac?« upitao se. »Nogomet da mi donese zimski kaput?« No, kako bilo, ogrtač, koji imade već je dvije zime, ovako iznošen, star i poderan. Nekada je iz nogometa kupovao odijela, slao novaca majci u selo, a onda mu je ta igra omrznula i dugo se nije na javnim priredbama pojavljivao. Sada se opet pojavila stara obijest u njemu. Godilo mu je: obući plavu košulju, potrčati zelenim poljem i razgibati svoje mišićave udove. Ali — zabavljati publiku, skakati radi njihove razonode! Ta pomisao ga je nekako vrijeđala. No on ju je porinuo u stranu. Zanos današnjega dana bio je jači. Danas; velika priredba, iternacionalni susret, molba Buge,

NA POPODNEVNOJ ŠETNJI
Filmska glumica Marieluise Claudius sa svojim psetancem Tommy
Foto Ufa

sve ga je to udobrovoljilo i tako je — nasmijan i razigran — sa smijehom pošao s ručka u klupske prostorije.

»Doći će i Div,« pomislio je. On će pisati izvještaj za svoje novine. Već radi mene će doći. Upravo u tome času Div je naišao. Bio je vedar i nasmijan i pružio mu je ruku. Pomirljivost mu je sjala u očima i motreći Marcela bez košulje, kako se, mišičav i krepak trlja hladnom vodom pod gustim tušom, samo je pljucnuo u kut i bez riječi počeo šetati po sobi. Došao je do Marcela, uhvatio ga za ruku i osjetivši tvrdoću njegove nabrekle mišice, nije mogao, a da se ne razglagolja, vedro i djetinjski:

»Ti moderni mladiću. Vidiš, kakve ruke imaš! Upravo atletske mišice. A to je, znaš, ono, što

DR MILAN IVŠIĆ,
odlični hrvatski sociolog i kulturni radnik, proslavio je dne 28. VII. o. g. svoju pedesetu godišnjicu. Među jeronimskim izdanjima za g. 1938. izlazi njegova knjiga: „Društveni život na selu", koja se nadovezuje na druge dvije jeronimske knjige: „Diljem sela" i „Seljačka politika"

vole žene. Misliš, da se znade za tebe po tvojih nekoliko novela i pjesama, koje si objavio. Aaa, nema toga, tko bi o književnom početniku vodio računa. Ali ovako kao nogometaš, eh, tu je čovjek objekt ženskih sanja, i velika simpatija ugojenih, besposlenih građana...«

»Hajde, ne brbljaj. Valjda ne misliš, da ja spadam među te atletske mladiće, koji s ružom u zapučku gutaju ženske osmijehe i hrane se taštinom, koja dolazi zbog vještine u pomicanju nogu?! Brbljaš ovdje koješta, dragi moj prijatelju.«

U sobi je najednom nastala galama. Div se nakašljao na ove riječi, pružio mu ruku i izašao van. Mladići su se oblačili u plave košulje, kratke hlačice, mrmoreći, smijući se i pjevajući.

Predsjednik je nogometnoga kluba došao do Marcela, položio mu ruku na rame i prijateljski prošaptao:

»Samo se vi pokažite, ne će vam biti žao. Samo se pokažite...«

Oči su mu čudno sjale. Otišao je dalje bodreći i druge — prijateljskim i ohrabrujućim riječima. Marcel je izašao van i zagledao se u gomilu ljudi, koja je prekrila zeleno polje.

»Između tisuća znatiželjnika,« pomisli on, »imade i takvih, koji će ostati bez večere, samo da mogu vidjeti ovu današnju utakmicu. Žene su tu u većini. One su došle iz drugih razloga, nego što je isključivo interes za samu utakmicu. Tu je sigurno i Buga.« Marcel se osjetio nekako vedar pri toj pomisli. Buga će njega motriti. Ona je došla radi njega. Možda je uostalom još tkogod došao radi njega. Evo, novine su danas donijele vijest, u kojoj se govori o njemu. Titraju mu sitna slova pred očima:

»Nakon dugog vremena u momčadi plavih nastupa stari majstor Marić. On je poznat otprije kao izvrstan navalni igrač, pa za njegov nastup vlada ogroman interes! On...«

Upravo su dvije prpošne djevojčice prošle pored njega i obje ga motrile užarenim očima. On je osjetio te oči; dohvatio je loptu, koja je u tek započetom treningu došla na njega, i lijepim ju zavojnim udarcem upravio na vrata. Tog momenta spazio je Diva na visokoj tribini i podigao ruku na pozdrav, glasno se smijući.

Zagledao se u protivničku momčad — mjereći im snagu po pokusnim udarcima i odbijanju lopte. Zadubeno je zurio u jednog mališana lijepo razvijenog, koji je pokazivao veliko znanje u udarcima, pa je spretno žonglirao sa loptom vladajući njom kao dobar pilot svojim zahuktanim aeroplanom.

Utakmica je počela u znaku nervoze. Usred igre, trčeći, oduzimajući loptu protivničkom igraču, u prelaženju bijelih krečanih linija, Marcel je opazio Bugu. Bila je u krugu svojih prijateljica i lice joj je bilo užareno. Došlo mu je neko mrzovoljasto raspoloženje i on se u sebi zapitao: što ga zapravo veže s tom djevojčicom?

Upravo je dobio loptu. I prateći je naizmjenično nogama uspjelo mu je prevariti obrambenog protivničkog igrača, zatim ju je poslao u sredinu polja, potrčao naprijed i sve su mu se misli uobličile samo u jednome: postići zgoditak. Uistinu — primio je loptu i nepokriven pobjegao nekoliko koraka gurnuvši loptu kraj iznenađenog vratara u mrežu.

Gledaoci su zakričali, neki su zapljeskali, u zrak su poletjeli šeširi i štapovi, a najbliži ga je drug zagrlio i stisnuo mu desnicu.

Njemu je došlo nešto teško u duši. Sjetio se, kako je mnogima život gorak, pa i ovima ovdje, a oni ipak zaboravljaju na sve brige i bacaju šešire u zrak, smiju se, prepiru, sve radi jedne obične lopte. Bio je i ponosan u tom času, da je i on dionik ove zabavne igre, i da je on njima učinio zadovoljstvo, koje osjećaju u motrenju mladih tijela, koja se spretno gibaju i pokreću po određenom programu i planu.

Lakomo je potegnuo u pluća zraka, potrčao za loptom i pogledao u smjeru, gdje je stajala Buga. Ona je imala na glavi zelenu kapicu, koja se isticala zbog upadljivosti svijetle zelene boje između mnogih glava uokolo.

Utakmica je bila u zadnjim minutama. Nebo se iznenadno prevuklo tamnim oblacima, i već su padale prve hladne kapljice jesenske kiše. Kapljice su bivale sve gušće i krupnije, a doskora se stvorio veliki pljusak.

Upravo je završena utakmica. Gostujuća momčad je bila poražena sa razmjerom 6 : 3.

U svlačionici su stiskali Marcelu ruku, a on je svlačeći mokru košulju muklo kašljao. Osjećao je tek sada umor i neki drhtaj u nogama. U mislima je odlučio, da ne će više igrati nogomet. Kanio je — to mu je sada već postala u tome trenu čvrsta odluka — napustiti sportsku igru zauvijek.

Prije nego je izišao, gurnuo mu je predsjednik kluba u ruku nekoliko banknota. Kradomice je spustio pogled u zgrčeni dlan i opazio nasmijane stotinjarke.

»Dakle profesionalac!« pomisli.

Mimo svlačionicu je upravo prošla Buga. U društvu nekog muškarca. Nešto ga stegnu u prsima, krv mu navri u lice i on stisnu šaku.

»Tko je taj i kako se usuđuje?! Oh!« nasmija se odmah. »Kako sam glup! Za mene je ta djevojčica nepoznata ženska...« Tek ju je sreo, a već hoće imati pravo zapovijedanja. Ali, gle. Zašto mu je ipak toliko krivo, da se nalazi u društvu drugoga? Zašto? Zar radi toga, jer se zaista uvukla u njega? Zar za to?

Gomila je djece skakutala pa zelenoj ledini. Dječaci su se veselili pobjedi plave momčadi i u kraćem razmaku se derali:

»Jedan — dva — tri — četiri — pet — šest!«

Ušao je u prvu kavanu, dozvao si čaj i zadubio se u ilustrovane novine. Motrio je šarene slike s abesinskog ratišta. Na jednoj stranici se šarenila pobuna komunista u Mexiku. U drugome kutu smiješi se zamišljeni lik bradatog Haile Selasia. Marcel je poluglasno pročitao jedan naslov ispod ženske figure, udobrovoljivši se. Slika je prikazivala mladu i lijepu ženu svijetle kose i razgoljenih leđa. Ispod slike je pisalo: »Barbara Tanwyck, lijepa varijetetska i filmska umjetnica, osigurala je svoja leđa na 50.000 dolara.«

(Nastavit će se.)

SLIČNOST MUŽA I ŽENE

Čini se, da muž i žena poslije mnogogodišnjega zajedničkoga življenja doista postaju među sobom sve sličniji. Za tu se sličnost navodi mnogo uzroka. Glavni je dakako uvjet — sretan brak, a važno je i to, da su muž i žena istoga osnovnoga tipa u izražaju svoga lica. Ako je život muža i žene sretan, nastoji se jedan prilagoditi drugomu. Ako su »jedno srce i jedna misao«, bit će im i duša sve srodnija. Njihova će vanjska sličnost postajati sve veća i kao posljedica jednakih bioloških uvjeta zajedničkoga života. Ista im je hrana, ista sredina u kućanstvu, isto podneblje, iste radosti i žalosti, iste su im brige i nevolje. Kako da se ne izjednače u kretnjama i navikama, pa i u značaju? Zbliženje duša približava im i izražaj lica, naime onoga dijela tijela, na kojemu se duh čovječji izražava najjasnije i po kojemu možemo prodrijeti u duševna raspoloženja.

Slika desno:
GLORIA VENE
u filmu „K novim obalama"
Foto Ufa

IZUMITELJ BRZOJAVA BEZ ŽICA

Ovih dana umro je izumitelj brzojava bez žica Guglielmo Marconi. Marconi se rodio 25. travnja g. 1874. u talijanskom gradu Bologni. Kao mlad student zanimao se najviše elektrotehnikom. Godine 1898. gradio je prve radiotelegrafske aparate, g. 1899. postavio prve veze među stanicama, koje su bile u razmaku od 300 km, g. 1903. postavio je vezu preko Atlantskog Oceana — između Sjeverne Amerike i Engleske. Važnost njegovog novog izuma za pomorsku službu pokazala se g. 1912. kad je kod brodoloma Titanika, najveće lađe na svijetu, uspjelo spasiti veći dio brodolomaca.

Izakako je Marconi izumio veliki broj novih aparata, posvetio se sasvim svojim znanstvenim radovima. Živio je dijelom u Londonu, a dijelom u Bantecchiu. Godine 1929. podijeljena mu je Nobelova nagrada za fiziku. No Marconi nije bio samo čovjek laboratoriuma On je 87 puta prešao Atlantski ocean, a 33 puta proputovao oko svijeta. Objavio je mnoga naučna djela na talijanskom i engleskom jeziku, koja su stekla priznanje cijelog svijeta.

Marconi je dobio velika odlikovanja i priznanja za svoj rad od raznih vlada, sveučilišta i učenih društava cijeloga svijeta. Sjeverna Amerika, da počasti njegove naučne zasluge, nazvala je 2. dan listopada Marconijev Dan (the Marconi May).

GUGLIELMO MARCONI,
izumitelj brzojava bez žica

Talijanska vlada imenovala ga je markizom, senatorom i predsjednikom Talijanske Akademije, papa Pija XI. imenovao ga je među prvim članovima novo ustrojene Papinske Akademije, koja ima okupiti cvijet učenjaka svega svijeta.

Bio je dobar kršćanin i dva tri dana prije smrti zamolio je za se i svoju obitelj apostolski blagoslov, koji mu je Papa od srca podijelio. Njegove četiri kćeri Elettra (Elektra), Denia, Giulia i Gioia nasljeđuju njegov imutak od kojih pet milijuna livra sterlinga.

U početku svojih nastojanja Marconi nije mogao naći dovoljno potpore ni shvaćanja za svoj rad, ali on nije klonuo duhom. Ustrajnom svojom voljom postigao je neočekivane uspjehe. A Italija se njime ponosila pred čitavim kulturnim svijetom. Zato mu je i bio iza smrti priređen u Rimu veličanstveni sprovod, u kojemu su stupali među ostalim odličnicima članovi kraljevske kuće i Mussolini. Po vlastitoj želji njegovi posmrtni ostaci bili su preneseni u njegov rodni grad Bolognu i tu je bio pokopan uz velike počasti. Š.

400. GODIŠNJICA SV. JERONIMA EMILIANI

Ove godine navršuje se četiristota godišnjica smrti Sv. Jeronima Emiliani, obnovitelja vjerskog života u sjevernoj Italiji i osnivača reda.

Jeronim Emiliani rodio se g. 1481. od ugledne obitelji u Mlecima, a od mladosti se posvetio vojništvu. Godine 1508. bio je zarobljen kao branilac u Castel Nuovo di Quer. Iz sužanjstva se izbavio čudesnim načinom i prigrlio duhovni žiot kao Ignacije Loyola, koji je također na sličan način ostavio svjetski život i osnovao Isusovačku Družbu. Duhovni vođa Jeronima Emiliani bio je njegov prijatelj Gian Pietro Caraffa, suosnivač reda Teatina, koji je kasnije postao papa Pavao IV. te upravljao Crkvom od g. 1555 do g. 1557.

Emiliani se predao svim žarom svoga srca njegovanju bolesnika i odgoji siročadi te osnovao niz sirotišta u Mlecima, Brešiji, Bergamu, Veroni, Conu i Milanu. Osnovao je i posebnu vjersku družbu pod nazivom »Družba slugu siromaha« (Compagnia dei servi dei poveri). Ta se družba zvala latinskim nazivom: Clerici regulares Sancti Majoli Papiae Congregationis Somascae. Po matičnoj kući u Somaski bili su nazvali Somaskima. Toj družbi, koju je Pije V. podigao na red sa vlastitim pravilima, svrha je vođenje bolnica i ubožišta, a osobito vođenje sirotišta i briga za one, koji na svijetu ostaju bez ičije pomoći. Ta karitativna družba bila je uvelike radi svega toga obljubljena među narodom. Sveti Jeronim Emiliani umro je u Somaski 8. veljače g. 1537. od kužne bolesti, kojom se zarazio služeći bolesnike.

Godine 1747. bio je proglašen blaženim, godine 1767. svetim, a g. 1928. proglasio ga je Pije XI. zaštitnikom sirota i zapuštene mladeži. Svojim životom, zaslugama i požrtvovnom smrću stupio je u redove najvećih heroja ljubavi prema bližnjemu. Blagdan ovoga velikog Mlečanina slavi crkva dne 20 srpnja.

Somaski su zaslužni za provedbu u život zaključaka Sabora tridentskoga. U 17. stoljeću red je imao 4 provincije sa 117 samostana, gotovo samo u Italiji. Sad imaju još deset kuća, koje biraju generala na tri godine.

DOSADAŠNJE SVJETSKE IZLOŽBE U PARIZU

Napisao Ante Šimčik

Ove godine otvorena je u Parizu velika svjetska izložba, pa evo tom prigodom nekoliko podataka o dosadašnjim svjetskim izložbama, napose o onima, koje su dosad održane u glavnom gradu Francuske.

Prva svjetska izložba bila je organizovana u Londonu g. 1851. Zatim su slijedile ove: u Newyorku g. 1853., Parizu g. 1855., Londonu g. 1862., Parizu g. 1867., Beču g. 1873., Filadelfiji g. 1876., Parizu g. 1878., Sidneyu (Australija) g. 1879., Melbourneu g. 1880. i g. 1888., Parizu g. 1889., Chicagu g. 1893., Parizu g. 1900., Saint Louisu g. 1903., Milanu g. 1906., Turinu g. 1911., San Franciscu g. 1915., Goteburgu g. 1923., Wembleyu g. 1924., Filadelfiji g. 1926., Barceloni g. 1929., Chicagu g. 1933., Bruxellesu g. 1935. i Parizu g. 1937.

Četvrti dio svih izložaba bio je dakle u Parizu, i te su izložbe bile najsjajnije. U Saint Louisu g. 1904. bila je opsegom najveća izložba; a izložba u g. 1900. bila je najviše posjećena.

Prva svjetska pariška izložba g. 1855. bila je na prostoru od 102.000 četvornih metara.

Druga pariška izložba g. 1867. bila je na prostoru od 150.000 m². Izložbeni prostor bila je zgrada slična cirkusu, kojega je jezgru — 160 m u dužinu i 56 u širinu tvorio lijep perivoj. Oko njega su lijepo i pregledno bili razvrstani izložbeni prostori. Tu su učestvovale 24 države. Vlada je dala za izložbu 6, grad 8 i konsorcij banaka 8 milijuna franaka. S neumornom pažnjom pripravljali su se za izložbu g. 1855. i g. 1867. u Parizu i s beskrajnim ponosom divili se skupljenom umjetničkom, kulturnom i prirodnom blagu, a za nekoliko mjeseci sve je putovalo u svoj kraj.

Treća svjetska pariška izložba u Trocaderu g. 1878. ostavila je uspomenu kroz nekoliko desetljeća. Davioud i Bourdais dali su nacrte, ime i stil Orijenta, maurske Španije. Trocadero zatvara Martovo Polje na desnoj obali Seine prema sjevero-zapadu. Prostrani unutarnji dio nalik je bečkoj Rotundi, trijemovi na stupovima dozivaju staru Grčku, oba postrana stupa su mješavina talijanskog zvonika i munare. Trocadero su za ovogodišnju izložbu potpuno prezidali, da se i ne prepoznaje, ali je ljepši nego je bio. Izložba g. 1878. iskazala je 20 milijuna franaka gubitka, no u tu je svotu ubrojen trošak za gradnju Trocadera.

Četvrta pariška svjetska izložba g. 1889. imala je 50 milijuna franaka izdataka i 58 milijuna primitka. Pohodilo ju je 32 milijuna ljudi. Tehnički je dosegla vrhunac sa Eiffelovim tornjem, željeznom piramidom, koju je za tu izložbu izgradio Aleksandar Gustav Eiffel. Tour d'Eiffel dug je i širok 130 m, stajao je 7 milijuna franaka, težak je 9.000 tona, a visok 300 metara. Prvi je sprat 58 m visok, drugi 116 metara, treći 276 metara, a na vrhu je lampaš visok 24 metra. U svoje vrijeme francuski i njemački inženjeri kimali su glavom na taj orijaški nacrt tvrdeći, da će toranj naskoro pasti. No on stoji i danas s elegantnom čvrstoćom kao i prije. U svim spratovima su restauracije i kavane, na vrhu je motrilište vremena i sprave za radio. Do vrha ima 1792 stube, a tko hoće, može se gore liftom popeti za 20 franaka.

Peta svjetska pariška izložba g. 1900 bila je četiri puta veća od prve i dvaputa veća od četvrte. Ovaj put je država pružila 20 milijuna, isto toliko grad, a 80 milijuna franaka jedna francuska lutrija.

Najnovija šesta izložba u Parizu još traje i okupila je silno blago iz čitavog svijeta.

FILM O MISIONARU DOBIO DRŽAVNU NAGRADU

U Francuskoj postoji državna nagrada, koja se doznačuje za najbolji film, koji je stvorila francuska firma i koji su predstavljali francuski glumci. Za godinu 1936. dobio je državnu nagradu »Grand prix du Cinema Francais« film »Poziv tišine« (L' Appel du silence), kojega je junak misionar svetog života apostol Sahare — P. Petar de Foucauld. Taj je misionar u pustinji poginuo od razbojničkih domorodaca. Film je vrlo snažan i originalan, dobro režiran i s izvrsnim glumačkim silama.

LAĐE U SUŠAČKOJ LUCI

Foto K. R.

Izvorna novela

IZNEVJERENI IDEALI

Napisala Zdenka Jušić-Seunik

Djeca pitaju višeput uzalud. Njihova radoznalost često je nezasitna, pa koje čudo, da uvijek ne dobivaju odgovor, koji bi ih zadovoljio.

Jasna je našla novine i počela da ih čita. Tek je naučila da sriče slova i već je planulo njezino zanimanje, da sazna, o čemu pišu knjige i listovi, koje čitaju odrasli. Lagano i pažljivo udubla se u odgonetavanje ove tajne, koja ju je svu zaokupila. A na jednom mjestu pročitala je nešto čudno i nerazumljivo. Bilo je tu naime odštampano od riječi do riječi ovako: »... I protjeraše Boga odasvuda. Protjeraše ga iz domova, iz škola, iz štampe — i kako se čini, nigdje nema više mjesta za nj, svagdje smeta njegova prisutnost, svuda je postao suvišan. Prognaše ga sa svih mjesta, sa kojih se odlučuje o uvjetima, pod kojima se razvija život ljudi, jer u ovo vrijeme njegova autoriteta ne treba...«

Jasnu je uhvatila tuga. Iz priča, koje je slušala, i molitvica, koje je upravljala Bogu, poznavala je donekle Onoga, o kojem eto pišu novine, da ga prognaše. Djetinja mašta stvarala je ljupke slike o tom dobrom prijatelju svih, a naročito malenih, koji pomaže u svakoj potrebi. Taj milosrdni Spasitelj ljudi bio je jednom dijete, kao što je i ona sada, ali krasno dijete, koje nikada nije ožalostilo nikoga, a kad je odraslo, učilo je, vodilo i opet činilo samo dobro svijetu. Jasna je već odavno zavoljela tog vođu i Spasitelja, premda o njemu dosada nije mnogo čula. I zato se gorko snuždila.

»Prognaše ga,« ponavljala je, što je upamtila, i od toga bude joj u srcu teško. »Što im je skrivio, da ga prognaše?«

Majka je prva zvana da odgovori djetetu, kad ga muči neizvjesnost. Ali majka male Jasne nije imala za to ni vremena ni volje. Trebalo je pričekati na očev povratak, pa upitati njega, jer će otac sigurno znati razjasniti svojoj djevojčici, što ona želi saznati.

Toga se dana otac vratio kući kasno i umoran. Jasna naravno nije mogla slutiti, koliko je daleko otac u mislima od njezina pitanja. Nije ona znala, da se taj veliki čovjek, kojemu se od srca divi, borio sve do sada na burzi i da ga je uzrujavanje gotovo skršilo.

»Kakve gluposti spominješ!« začudio se otac. »Bog — progonstvo! Tko danas nema prečih briga, nego da govori o Bogu?!«

Još su sudbonosne cifre iskazivale pred njegovim očima. Glava mu je šumila od nadvikivanja tečajeva. Što je njemu bilo do bezaslene vjere djeteta, koja će ionako jednom utrnuti!

»Tko ti je pričao bajke?«« pomalo se i ljutio otac. »Ja sam to zabranio...«

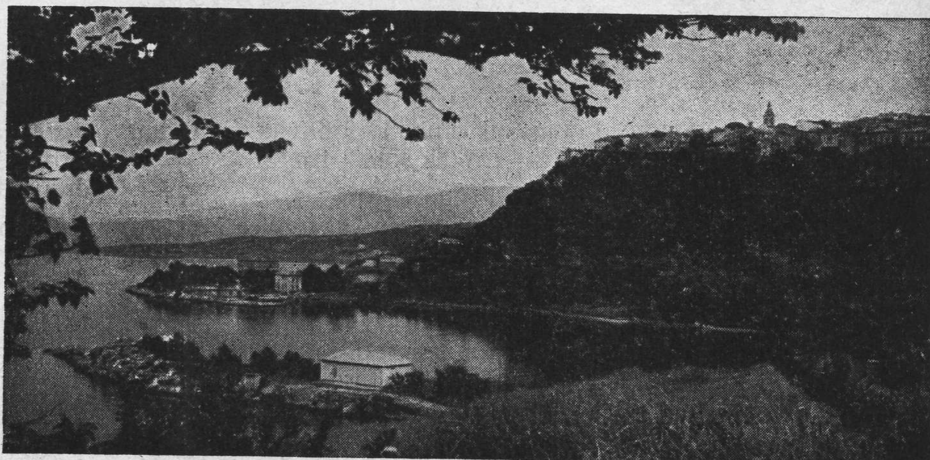
»Pročitala sam,« prizna djevojčica. »I onda to je sigurno istina.« Pokolebalo se pouzdanje djevojčice, da će čuti od oca, kako je to zapravo sa prognanim Bogom. Očito, otac nije čitao novina, pa tako ne zna, da Jasna nije izmislila priču o prognanu Spasitelju. Ali poreći važnost onome, o čemu eto pišu i novine, ipak nije smio, zaključuje Jasna i odlazi ožalošćena i razočarana.

Igra je danas ne veseli. Pun ormar igračaka ne pribavlja joj baš nikakva zadovoljstva. Gospođica dolazi, da je spremi za šetnju i navlači joj novu, lijepu haljinicu, koja joj se također ne sviđa. Da je na njezinu, ne bi uopće ni polazila na šetnju, kao što danas ne bi ništa htjela, što drugi traže od nje. Ali djeca se moraju pokoravati odredbama starijih, stoga Jasna dopušta, da je se oblači i šutke izlazi sa odgojiteljicom.

Idu one ulicama, obje po dužnosti, kojoj se ne smiju suprotstaviti. Mala ruka počiva mirno u ruci gospođice, koja je vodi zabavljena svojim mislima i korača tako žurno, da je dijete jedva stizava. Guraju se na pločniku i zastajkuju na prolazima, da ne dospiju pod tramvaj ili automobile, a zatim nastavljaju put. Izlozi trgovine ne privlače bogataško dijete, koje na ničem ne oskudijeva, kao ni strogu gospođicu, koja ne smije ništa da poželi. Napokon oni, koji stalno žive u velikom gradu, otupljuju s vremenom na mnoge senzacije, koje im grad pruža. Nauče se gledati i ne poželjeti, prolaziti kraj zanimljivosti i ne okretati se za njima.

»Nije pristojno previše ispitivati,« govorila bi često gospođica svojoj učenici, kad bi je salijetala svakovrsnim pitanjima. Odraslima dosađuje odgovarati, no ovakva mala djevojčica, kao što je Jasna, još je prekratko vrijeme na svijetu, da bi mogla znati toliko toga, što na svakom koraku uskrsuje pred njom kao nepoznanica. Ona još nije zaboravila, što su novine objavile, a ni majka ni otac nisu joj objasnili. I tad se odjednom javi jedna misao u dječjoj glavici, koja je svu preobrazi. Treba pronaći Boga, koga tjeraju. Ako mu uistinu nigdje nema mjesta, onda sigurno i sada luta ulicama umoran i žalostan, kao što lutaju oni bijednici bez ikoga svoga i bez zakloništa. Zacijelo obija pragove zlih ljudi, koji ne će da ga puste k sebi i ne zna, kamo da pođe, kad je svuda jednako. Ali Jasna ga mora tražiti i kad ga nađe, prići će mu bez straha i pozvat će ga da pođe s njom. U njezinoj sobi može da se odmori i s njim će ona podijeliti sve, što dobije. Dat će mu, štogod poželi i sve što imade, i bit će mu lijepo kraj nje i njoj kraj njega.

Slika desno:
POGLED NA OMIŠALJ NA OTOKU KRKU
Foto Lj. Griesbach

Življe je zakucalo srce prelito nadom i radošću i nježni prstići stegnuše čvršće ruku odgojiteljice.

»Gospođice,« zamoli odvažno, »znadete li točno, kako Isus izgleda? Hoćete li ga prepoznati i pokazati mi ga, kad ga susretnemo?«

Gospođica se zagledala u dijete i ne shvaća.

»Koga da prepozna?«

»Pa Isusa,« odgovara mala ozbiljno. »On je, znadete, na ulici, jer ljudi ne će da ga prime. Sigurno mu je teško i ja bih htjela...«

Gospođica zabrinuto opipa čelo djeteta. Ne, nema vrućicu, premda tako čudno govori...

»Htjela bih, da mi pomognete, da ga nađemo. Do večeri imademo dosta vremena, a kad sam s vama, mama se ne će brinuti...«

Sve usrdnija postaje molba male Jasne, što više osjeća, da se gubi njezina odvažnost na pogled ozbiljna lica gospođice.

»Bit ću dobra, obećajem, ali molim, pomozite mi. Bog je tako dobar, je li, a mora trpjeti. Ja sam čitala i to je istina. Zašto ga ne vole, gospođice, zašto ga tjeraju? Pitala sam mamu, ali nije me pravo ni slušala. Ni sata još ne zna o tome, inače bi mi kazao. Pa vidite, kad ga nađemo, povest ćemo ga sa sobom, on nam to ne će odbiti...«

Dijete govori i pogledom ispituje bojažljivo, hoće li je shvatiti. Obično nije ništa ozbiljno, što mali pričaju velikima i zato ih oni ne slušaju. Ali ovo, što Jasna sada priča, ozbiljno je i važno. Što ona želi da učini, nije ni šala ni hir, preko koga se prelazi. Njezin glas je slab, možda bi morala vikati, da je se čuje, da nadjača buku oko njih. Ona je mala i treba pomoći odraslih, inače ne može ništa izvesti. Njezina nakana može uspjeti samo onda, ako je se podupre i svako njezino djelo mora biti najprije odobreno od starijih, koji mnogo puta ne misle i ne osjećaju kao ona. O, Jasna je gotovo zdvojna, kad se sjeti svoje maljušnosti i slabosti, koja je čini nesposobnom, da sama stvori koju odluku i da je provede.

Grad je velik, gdje će naći Onoga, koga traži? Toliko se ljudi gura kraj njih, pa kako da znade, gdje se sada On nalazi, kojim putem ide i kamo treba poći, da ga susretnu? Odakle da prozre, u koju je kuću možda zašao i na koja vrata pokucao — na vrata, što se ne otvaraju?

»Da znadu tvoji roditelji, na što ti misliš!« kazala je tad gospođica.

Okrenula je glavu, da je Jasna ne vidi, no krutu ozbiljnost od prije osvjetljivao je sada nježni, ganuti osmijeh.

»Isusa hoćeš naći! Nije to lako, dijete. On je u dušama dobrih, koji čeznu za njim, a njih nažisost nema u prvim redovima. Bog je sa ljudima, koji ga se ne stide i koji u njegovo ime ljube brata, makar i sirotana neugledna i ne tonu srcem i dušom u kalu i zlobi.«

Dijete sluša i tapka za svojom pratilicom. Blijedi obrazi gospođice su zažareni, njezin malo pognuti stas se uspravio i što je dugo tinjalo u njoj zapretano, sada je buknulo.

»Dva se božanstva ne podnose: ono pravo Božje i ono ljudsko, sadržano u vlasti moćnih i sebičnih, koji mrze žrtvu, pravdu i ljubav. I kad bi se Bog po drugiput na svijet rodio, opet bi ga raspeli.«

Prvi mračak spustio se nad gradom. Zasjaše električna svijetla i reklame i gospođica se sjeti, da je vrijeme za povratak.

»Gdje je, gdje?« pitalo je dijete kroz suze, što se spuštahu niz lišce. »Gdje će prenoćiti?«

Prolazili su pored prepunih kavana i kinematografa, kroz žurbu i vrevu prometa, koji je postao življi u prve večernje sate, i napokon je Jasna povjerovala, da je nemoguće Njega pronaći.

On i nije među onima, što šeću siti, zadovoljni i nasmijani. Njega nema u svijetlu ovih ulica, na kojima sve vrije od trke, tko zna za čim. On je valjda negdje u sjeni, u samoći...

»Evo, gledaj!« reče gospođica.

Čije se to oči upraviše u oči djevojčice? Patnja je u njima, bol djetetu nepoznata.

»Nemam ni stana ni kruha,« čuje Jasna jedan glas. »Molim, udijelite mi nešto!«

No mala nema ništa, što bi mogla dati drugome, i gospođica daje umjesto nje, a zatim povuče dijete sa sobom, jer treba da se požure.

»Nema ni stana ni kruha,« ponovila je Jasna, što je čula. »I taj čovjek kao i Isus...«

Trže se dijete zaprepašteno.

»A ja imadem. Mogla sam ga povesti sa sobom. Kod nas imade toliko mjesta. Možda je to bio...«

Krik se ote djevojčici.

»Gospođice, ako ga nismo prepoznali?! Idemo za njim, trčat ćemo, da ga stignemo!«

Roditeljski dom je blizu. Gospoda sigurno već nestrpljivo čekaju i bit će ogorčena prigovara zbog zakašnjenja. Nije jedamput podnijela odgojiteljica mnogu gorku od gospodara. I prijetili su joj otpustom, jer da loše utječe na dijete.

NA SALAŠU KOD SUBOTICE Foto Ivo Prćić

»Vratimo se!« zaklinje mala u suzama. »Još ćemo ga stići, vidjet ćete...«

Ručica djeteta vuče, nevini pogled je pun tople molbe.

Gospođica gleda. Na rasvijetljenu prozoru blagovaonice pomakla se zavjesa. Oni su kod kuće. Ljutit će se, psovat će. Napast će svojom poznatom ironijom njezine zastarjele i nemoguće »odgojne principe« i u najboljem slučaju morat će opet primiti do znanja, kako oni kao napredni i imućni ljudi u četvrtom deceniju dvadesetoga vijeka zamišljaju odgoj svoje jedinice.

Čvrsta ruka oduprijela se u tom trenutku molbi djevojčice. Izgubi li ovaj svoj, makar i mnogo puta gorki kruh, gdje će ga naći? Zar stajati na ulici i ispružiti ruku, da netko nešto udijeli?

Pritisak na zvonce u veži odjeknu oštro. Gore na spratu začu se otvaranje vrata. Ne, prekasno se sada natrag vraćati.

Jasna plače nad svojim grijehom, koga osjeća, a nije ga mogla popraviti. Eto, vraća se u svoje malo carstvo, u kojem je ona kraljevna, a On, siromašni, dragi Spasitelj lutat će i dalje u hladnoj, mrkoj noći, zapostavljen i uvrijeđen.

Gospođica je ozbiljna i nepristupačna kao obično. Hladno i strogo govori Jasni, kako treba da se razborito vlada, kako to njoj dolikuje. Govori joj, dok se uspinju stepenicama, kako uistinu nema nikakva razloga da se žalosti, jer Bog ne hoda po svijetu, a ona, Jasna, sretna je u domu roditelja, gdje joj se svaka želja ispunjava.

Odgojiteljica poučava i opominje. Mala je primila i doskora će zaboraviti.

Na vratima ih povjerljivo opominje djevojka, da se požure. Gospođa je nervozna, sprema se na zabavu i svaki čas je dragocjen.

»Ne recite ništa mami,« šapne Jasna gospođici. Ona kimnu u znak pristajanja. No stid i tuga uzavriješe joj tad u duši u spoznaju izdanih ideala, prešućenih i odgurnutih, i uhvati je čežnja, divlja i mahnita, da pobjegne odavle, da se otrgne od svih spona, koje je drže.

Ali to je tek trenutak. Trenutak slabosti i kolebanja. A zatim — odlučnim korakom ulazi u sobu, na svoje mjesto, na kojem je tako lako mogu zamijeniti druge isto tako gladne, bijedne i ovisne.

BRZOPLETI GLUCK

Veliki njemački skladatelj Gluck (Kristof Vilibald vitez von Gluck živio je od g. 1715. do g. 1787., te je uglazbio 46 opera i 6 simfonija i mnogo drugih — osobito Klopstokovih pjesama) razbije jednom za šetnje iz nepažnje svojim štapom jedan izlog. Trgovac istrči i Gluck ga odmah zapita, koliko stoji izlog. Kad on reče, da stoji pola talira, pruži mu Gluck cijeli talir. No kako trgovac u svojoj blagajni nije imao da vrati, reče, da će u dućanu preko puta promijeniti talir, ali Gluck nije imao strpljivosti da tako dugo čeka. On stoga reče trgovcu:

»Čemu toliko prčkati! Zadržite samo cijeli talir,« a zatim brzo zamahnu svojim štapom, pa razlupa i ono okno, koje je bilo pokraj već razbijenoga.

NEUGODNA PITANJA

U životu ima vrlo neugodnih i nezgodnih pitanja. No ponekad ona i nisu nezgodna sama po sebi, nego po nezgodnom ili neugodnom odgovoru, koji mora da na njih dođe. Tako na primjer nije po sebi neugodno pitanje, kad čitatelje »Obitelji« pita naša Uprava, da li su namirili svoju pretplatu. Neugodno nam je tek onda, kad moramo negativno odgovoriti. To neugodno pitanje svi možemo lako pretvoriti u ugodno: jednostavno namirimo pretplatu za »Obitelj«.

ČOVJEČJA KOSA

Valjda nema sitnice na svijetu, koja ne bi čovjeka zanimala. Tako se njemački profesor Basler podao proučavanju vlasi. Interesirala su ga fizikalna svojstva kose na čovječjoj glavi. Došao je do rezultata, koje je vrijedno spomenuti.

Ponajprije on je utvrdio, da kosa vrši vrlo važnu službu, kad na glavu padne neki teži predmet. Vlasi zaštićuju lubanju od udara. Blago dakle onomu, koji imade glavu »punu« kose, a jao i naopako gologlavcu, jer mu mnogo smeta i vjetar i studen, a kamen ili neki udarac po goloj glavi jedva će podnijeti bez teških posljedica.

Nadalje je Basler htio znati, kako je čovječja vlas čvrsta. Ustanovio je, da se na jednu čovječju vlas može objesiti teret od 60 do 70 grama. Kako čovjek imade na glavi oko 120.000 vlasi, moglo bi se na kosu jednoga čovjeka, kad bi bila spredena kao uže, objesiti teret od 84 q (metrička centa). Vlas je po prilici čvrsta kao žica od cinka iste debljine.

Iz praktičnih razloga je dobro znati i to, koliko snage treba, da se vlas iščupa. Basler je riješio i to pitanje. Pokuse je izvodio na svojim učenicima, tako da im je na vlasi vješao različite utege. Tako je saznao, da jedna vlas drži težinu od 20 do 40 grama, a s teretom preko toga se prekida. Našao je doduše vlasi, koje su pucale već i kod opterećenja od samih 10 grama, no tome je profesor Basler otkrio uzrok u starosti pojedinih vlasi. On naime kaže, da vlas »živi« tri godine, a mlada vlas je dakako jača od starije. Stara vlas ne podnese uvijek ni 10 grama težine, a mlada, protivno svakom očekivanju, ne puca koji put ni pod teretom od 40 grama.

Na plohi od 1 cm^3 nalazi se oko 300 vlasi. Računamo li, da svaka vlas drži teret od 30 grama, onda se na pramenu kose od 1 cm^3 može objesiti teret od 9 kilograma. Za praksu je to dovoljno, jer se kod različitih manipulacija višemanje uvijek pograbi za toliki čuperak kose...

No imade slučajeva, da neki ljudi, kojima nije poznato ovo svojstvo kose, pograbe veći i jači čuperak kose, pa je efekt njihova nastojanja protivan očekivanju. I djeca i žene u borbi s kosom trebali bi bolje poznavati ovo pravilo!

Čovjek od 70 kilograma težine može se na čuperku kose od 7 cm^3 dignuti na četvrti kat kuće bez ikakve pogibelji. Kod nas se ne rade takvi pokusi, ali Kitajcima služi perčin za svakojake vragolije. Na vlasima sa čitave kose jednoga Kitajca moglo bi visjeti oko 1750 kilograma, dakle po prilici 25 Kitajaca! *IŽ.*

MODERNI KOSTIM OD KOVRČASTE VUNE
u tamno-smeđoj boji, koji nosi filmska glumica M. O. Sullivan. Kaputić je obrubljen bijelim svilenim koncem na ovratniku i džepovima. Bluza s visokim ovratnikom od svijetlog vunenoga krepa s krstolikim bijelim prugama. *Foto Metro-Goldwyn-Mayer*

ODAKLE MJESECIMA IME?

Januar je dobio ime po Janusu, kralju Lacija, kojemu su stari Rimljani posvetili prvi dan u godini. U februaru su Rimljani slavili čast podzemnim božanstvima, nazvanim Februales. Mart je kod Rimljana posvećen Marsu, bogu rata, koji je bio jedan od najvažnijih božanstava rimske državne vjere. April dolazi od latinske riječi »aperire«, a znači »otvoriti«; toga se mjeseca otvaraju latice i pupoljci. Maj dolazi od latinske riječi »Majores«, a znači »pređe«. Taj je mjesec kod Rimljana bio posvećen starima. Naredni mjesec juni (latinski Junius) bio je posvećen mladima, a dolazi od riječi »Juniores«, što znači »mladići«. Juli (latinski Julius) nazvan je po imenu Julija Cezara, koji se rodio u tome mjesecu. Naredni mjesec august nazvan je po slavnom caru Augustu, za čijega se vladanja porodio Isus. Septembar je latinsko ime za sedmi mjesec (latinski septem znači sedam). Oktobar je bio osmi mjesec u rimskoj godini (octo znači osam), novembar je bio deveti (novem znači devet), a decembar deseti mjesec (decem znači deset). Sva su dakle imena mjeseci latinska, a upotrebljavaju se u svim evropskim kulturnim zemljama. Pojedini narodi, kao mi Hrvati, imaju i svoje posebne nazive za mjesece, no naravno ti su nazivi posve drugog izvora.

HIGIJENA U KUHINJI

Naša prehrana potječe iz kuhinje. Time je kućanici povjeren prevažan zadatak — briga za zdravlje cijele obitelji. Stoga je potrebno, da se svaka domaćica savjesno drži sviju propisa higijene.

U tome cilju nisu naredbe skupe, ali treba imati smisla za zdravlje hrane i hranjenih. Da je kuhinja dosta samo kuhinja, bila bi higijena u njoj laka.

Čistoća je prva stvar. Pod bi morao biti iz materijala, koji ne propušta vodu. Najbolji je ksilolit, a gotovo je jednako dobar i linolej. Nikada ne mesti na suho.

Drugi je važan zahtjev čisti zrak. Treba dobro zračiti i jela dobro zatvarati (pokrivati), da se obranimo od muha i svakojakih bolesti.

Uzročnici bolesti se lako drže na tanjurima, ako nisu dobro oprani. Suđe se konačno ispere u hladnoj i čistoj vodi i izbriše suhom i čistom krpom. Sa suđa treba ukloniti ne samo mast, nego također sodu i sapun i istrti čestito, da ga riješimo svakojakih bakterija.

Napose je važno zdravlje i čisto držanje same kuharice. Žena, majka i domaćica mora dvostruko i deseterostruko paziti na svoje zdravlje i čistoću, jer od nje zavisi cijela obitelj, njezina prehrana, čistoća i zdravlje. Stoga neka u kuhinji ne prenapinje svoje sile, neka radije upotrebi sva moderna sredstva za rad u kuhinji, ne bi li tjelesni rad u kuhinji ograničila na najnužniju mjeru i sve svoje sile posvetila posve zdravoj prehrani svojih najmilijih.

NEŠTO O RIBAMA

Ribe su dovoljno kuhane, kad im se lako vadi hrptena kost. — **Ljuske** se lako skidaju, kad se riba na čas umoči u vrelu vodu. — Ribe će dugo ostati **svježe,** ako ih kuhane nataremo šećerom u trbušnoj šupljini: na ribu od 2 kg jednu žlicu šećera, na ribu od 1 kg pola žlice šećera. Držimo li ih u miru na hladnom, ostat će svježe, kao da su sad izvađene iz vode, a možemo ih poslati i dalje. — Slatkovodna riba će lijepo pomodriti, ako joj za kuhanja prilijevamo nešto vinskog octa. — Ribe treba **soliti** dva sata prije kuhanja ili pečenja, da se sol upije u meso. — Zadah morske ribe će nestati, ako je kuhamo s nekoliko komadića drvenog ugljena, zavezanoga u organtinu, da možemo ugljen izvaditi.

Dobar tek

Gljive sa šunkom. Metni pirjati gljive, zatim fino izreži šunke (računa se 5 dkg na svaku osobu), poprži nešto slanine i dodaj gljivama, zatim podlij sa 2—3 žlice vrhnja i pirjaj dok se voda ne posuši.

Roščići od sira. Uzmi 20 dkg maslaca, 25 dkg brašna, 25 dkg pasiranog svježeg sira, osoli, umijesi tijesto i pusti dva sata počivati. Zatim tijesto razvaljaj prst debelo. Izreži u četvorine, puni pekmezom, savij roščiće — peci svijetlo žuto i vruće sa šećerom dobro posipaj.

Malinov sok. Stavi maline u staklenku, zatim ju stavi na jako sunce barem 8 dana, da na suncu zakipi, uzmi potom šećera nešto manje od malina, to sve procijedi i dolij malo bijelog vina sa salicilom i sve to prokuhaj, dobro zatvori i po potrebi troši.

Salata za zimu. Uzmi 1 kg krastavaca, nareži ih i napacaj, zatim 1 kg zelene paprike isto nareži i napacaj i 2 glavice luka crvenca napacaj. Drugi dan istisni vodu popapri, ulji i octi, spremi u staklenku i troši po potrebi.

I. D.

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Kolovoz — August
Nedjelja **8** Cirijak	Objed: Juha od zelenja. Teleće pečenje s krumpirom. Salata od cikle, rajčice i paprike. Francuske palačinke. Večera: Studeno pečenje od objeda s krumpirovom salatom.
Ponedjeljak **9** Iv. Viancy	Objed: Juha s prženim mrvicama. Štefani pečenje. Večera: Svijeća jetrica.
Utorak **10** Lovro m.	Objed: Juha od vrganja. Pečenje s vrganjima i krumpirom. Večera: Meko kuhana jaja.
Srijeda **11** Suzana	Objed: Goveđska juha. Pržolica s rajčicom. Večera: Teleći odresci u vrhnju.
Četvrtak **12** Klara	Objed: Juha od celera. Svinjetina s restanim krumpirom. Miješana salata. Večera: Punjena paprika.
Petak **13** Svatopluk	Objed: Juha od zelenja. Pečena morska riba na maslu. Salata od rajčice i cikle. Večera: Žganci od krumpira (škubanky) — Cezner-Andrić: Domaćica, III. izdanje, str. 63.
Subota **14** Euselije	Objed: Juha od kelja. Rižoto. Večera: Možđani s jajima.

15\. srpnja. General Franco po novom engleskom prijedlogu priznat zaraćenom strankom. — U skupštinskom odboru konkordat u Beogradu primljen s 12 protiv 9 glasova. — Na Karmelu u Siriji blagoslovljena hrvatska hodočasnička zastava za Palestinu.

16\. U nacionalnoj Španjolskoj dan 18. srpnja, kad je podignut ustanak, proglašen je narodni praznik.

17\. U Čehoslovačkoj pala vlada, jer nije došlo do suglasnosti u pogledu cijena kruha i brašna. — Japanci i Kinezi šalju na frontu vojsku. Sovjeti se zanimaju za sukob. — Ustanovljeno, da je ove godine u svibnju u Jugoslaviji bilo zaposleno 100.000 radnika više nego li prošle godine. — Otvorenje lovačke izložbe u Zagrebu.

18\. Na vilu vođe poljskih nacionalista pukovnika A. Kotza učinjen neuspjeli atentat. — Veliki kongres kršćanske radničke omladine u Francuskoj. 70 hiljada prisutnih. — Sto tisuća ljudi u Zagrebu i širom cijele Hrvatske slave rođendan dra V. Mačka.

19\. Prof. Piccard ponovo neuspio sa svojim letom u stratosferu. — Započela nacionalistička ofenziva na Madrid. Velike manifestacije o godišnjici ustanka. — Demonstracije protiv konkordata u Beogradu.

20\. General Franco najavio skoru nacionalnu španjolsku vladu i kralja španjolskog kao stvaraoca mira. — U Rimu umro slavni izumitelj Guglielmo Marconi u dobi od 63 godine. — Strahovito nevrijeme u Bosni i Slavoniji. Milijunske štete. — Započeo veliki potres na Hvaru, Braču i oko Makarske.

21\. Pobjedonosno napredovanje nacionalista u Španjolskoj. — Objavljeno, da je američki arheolog grof Byron de Prorok pronašao legendarnu prijestolnicu kraljice od Sabe.

22\. Nastavljaju se velike borbe oko konkordata u beogradskoj narodnoj skupštini. Brojna uhapšenja u Poljskoj radi atentata na pukovnika Koca.

23\. U »Domu sjeveroameričkih Hrvata za Hrvatskog Radišu« u Zagrebu otvorena je izložba darova, koje su Hrvati iz domovine poklonili svojoj braći u Americi. — Slomljen otpor komunista pred Madridom. — U beogradskoj narodnoj skupštini dr Voja Janjić govori protiv konkordata.

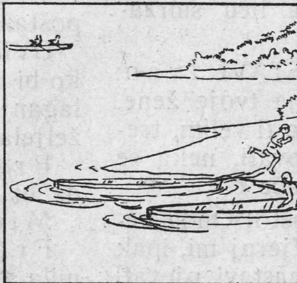
Pustolovni roman u slikama

ZLATNI OTOK

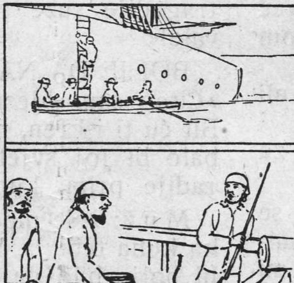
17. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

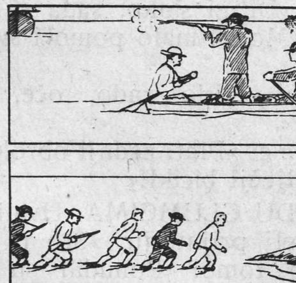
Doktor se vrati brzo na »Hispaniolu«. Odlučiše da s krme brzo svu municiju prenesu na kraj. Redruth je čuvao stražu na hodniku i nikoga nije puštao na krmu. Kapetan Smollet zaprijeti mornaru Handsu, da će ga zaklati, ako ih izda. Ostali mornari se posakrivaše kud koji na lađi.

Prvi put prevezao je doktor u čamcu mnogo municije. Opazi, kako jedan od dvojice Silverovih stražara ostavlja čamac i bježi na kraj. Prenijevši sve stvari iz čamca u daščaru, ostavi doktor Huntera i Joycea, da čuvaju daščaru opskrbivši ih puškama, ako bi ih tko napao.

Doktor se opet vrati na »Hispaniolu«. Nakrcaše pun čamac i doktor, Trelawney, Redruth, kapetan i mornar Abraham Gray, koji je prešao njima, zaveslaše prema kraju. Udaljivši se od lađe opaziše, kako oni na brodu kane pucati iz topa. Izrael je bio nekada Flintov topnik.

Najbolji strijelac — Trelawney opali ali Izrael se prigne i tane pogodi drugoga. S broda naciljaše, na čamcu se svi prignuše, kugla pređe iznad njih, ali radi pritiska zraka čamac potone. Sad se stadoše na nogama provlačiti prema kraju, odakle se čula vika Silverovih ljudi.

DOMAĆICA I POSUĐIVANJE

Imade kućanica, koje od susjede ne posuđuju ili ne uzajmljuju nikada ništa. Kad izađu iz kuće, da kupuju, misle na sve, što trebaju, a ako ipak zaborave nešto kupiti, ne idu k susjedi posuditi nego naknadno kod trgovca nabaviti. Izuzetak se događa samo u izvanrednom slučaju. Kod susjede pokucaju, kad im se netko u obitelji naglo razboli, a susjeda imade ono, na što bi bolesnik morao dugo čekati (limun, aspirin, jod, ocat i dr.). Posuđivanje se može razumjeti i u slučaju, kad nam u nedjelju iznenada dođu gosti, a u kući imademo malo mlijeka, jaja i drugih sitnica. Pomoć se dakle može tražiti od susjede, kad je zamolba posve opravdana. Razumna susjeda će nam rado izaći ususret. No imade kućanica, mnogo kućanica, koje redovno zaboravljaju kupiti nešto na tržnici ili u dućanu, uistinu zaboravljaju, jer im je to zaboravljanje prešlo u krv, ili ne kupuju, jer s novcima za kućanstvo slabo gospodare, pa lakom ili praznom novčarkom ne mogu kupiti sve, što bi bilo potrebno i neophodno.

Ništa za to, lako će posuditi! I one posuđuju danas, posuđuju sutra, i posuđivanje im postaje običaj i navika, prirodni način u vođenju kućanstva. Posuđuju neprestano, a vraćaju neredovito, lošiju i manje vrijednu robu. To je jedno zlo, a iz toga se rađa još gore. Posljedica ovakva računanja jesu prigovaranja i ogovaranja, svađe i neprijateljstva, vrlo često i pred drugim ljudima u kući i na ulici.

Kojagod kućanica u ovakvoj prilici steče iskustvo i stvori odluku, da će biti opreznija i savjesnija, pa ne će više ni da znade za posuđivanje, ali takve su rijetke. Većina od njih se ne može ostaviti zle navike, pa se sprijatelji s drugom susjedom, da može posuđivati kod nje, ali za malo vremena eto opet iste posljedice: nesporazum, predbacivanje, vika, nezahvalnost, osveta.

A susjeda od susjede ne posuđuje samo živežne namirnice. Kako ne može biti bez posuđivanja, traži od susjede svakojake druge malenkosti: sad konca, sad iglu, onda jedan ili drugi kuhinjski pribor, nož ili sito, mlinac ili kuharicu, ugljena, kreme za cipele, električno glačalo, kefu za parkete i t. d. Kad se te stvari vraćaju, nisu redovito u onakvu stanju, kakve su bile primljene, a ako i jesu, vlasnica već nađe neki prigovor, osobito onda, ako ih nije rado posudila. Iz toga se rađa među susjedama nesklad, neugodnost, mržnja, sukob, zlo.

Imademo li u susjedstvu takvu površnu kućanicu, bit će najbolje, da joj jasno saopćimo, kako naše kućanstvo nije javni zavod za posuđivanje. Time ćemo spriječiti veće zlo. Izvolite samo učiniti tako, pa se ne ćete kajati Uistinu ćete koristiti i sebi i susjedi. Nije mi nakana, da vas time potaknem na neprijaznost i nesusretljivost. Ne, gdje možete pomoći, pomognite, ali pazite, tko je vrijedan pomoći, i pazite, da ta pomoć ne bude vaša šteta, pače i šteta onoga, koji lakoumno traži pomoć. Budite uvijek skloni pomoći, ali se branite i odupirite sistematskom izrabljivanju vašega kućanstva. Ali dakako dobar primjer vrijedi najviše: nemojte, ako je ikako moguće, nikada ništa posuditi od drugoga. Radije promislite, kako biste se mogle proći bez ovoga ili onoga. Vaše geslo: »Bez posuđivanja« — neka bude temelj vašega kućanstva i mira sa susjedstvom.

M A L O Š A L E

OZBILJAN RAZGOVOR. Otac: »Dragi sinko, sada si već velik. Moraš malo pomoći svom ocu.«

Sin: »Vrlo rado, oče, ali kako?«

Otac: »Plati zadnji obrok za svoj dječji bicikl!«

MEĐU GLUMCIMA. Hvali se prijatelj prijatelju: »Što ti misliš o tome? Ponudili su mi 100.000 dolara, da ostanem u Hollivoodu.«

»Sigurno je ponuda iz Evrope,« odgovori prijatelj

LOŠA OBAVIJEST. U nekoj nepravednoj parnici zastupao je advokat Dilčić svoga klijenta. Klijent je zahtijevao, da mu iza presude odmah javi rezultat. I advokat Dilčić brzojavi svom klijentu:

»Pravedna stvar je pobijedila.«

Klijent je odmah brzo odgovorio: »Uložite ipak priziv!«

PRETJERANA SENTIMENTALNOST. Učitelj: »Što ti, Zvonček, misliš, da je pretjerana sentimentalnost?«

Zvonček: »To je, gospodine učitelju, kad moj tata plače i uzdiše pred inkasatorom električne centrale ili pred krojačem na prvoga u mjesecu, jer ne može platiti — dug.«

VELIKA ZIMA. Jožek priča: »Bio sam u Norveškoj. Tam je bilo tako hladno, da su nam se u kazalištu za vrijeme jedne tragedije suze na licu smrzavale!«

BOLJE DA NASTAVI. Ivan: »Čitao sam pjesme tvoje žene. Bit ću ti iskren, pa ti velim, trebalo bi joj svjetovati, neka se radije primi kuhače.«

Muž: »Ne nipošto! Onda neka kuha tebi ... Vjeruj mi, ipak bi bolje bilo da nastavi pjevati pjesme.«

UZBUĐENJE. »Što veliš o toj nesreći?«

»Izvana sam bio posve miran, a u srcu sam se hvatao za glavu.«

PRAZNOVJERJE. »Vi ste se u petak zaručili? Niste li nimalo praznovjerni?«

»Oh, od onda itekako!«

U ZATVORU. »Zašto si, druže, ovdje?«

»Radi prebrze vožnje. A ti?«

»Radi polagane vožnje!«

»Kako to opet?«

»Stigli me, izakako sam kotač ukrao!«

U GOSTIONI. Došao gost u gostionu na selu i zatraži polovicu pečenog pijetla. Čekao je dugo te upita: »Kako ću još dugo čekati na pečenku?«

»Samo toliko, dok još netko drugi naruči drugu polovicu,« odreže ozbiljno gostioničar. »Ili zar mislite, da ću samo polovicu pijetla zaklati?«

NA MORU. Gost: »Tu je sve vrlo skupo. Nijedna stvar nema istu cijenu koju i u Ljubljani.«

Trgovac: »Kako ne, evo i poštanske marke.«

DVIJE ŽELJE. Micika: »Ako bi imala dvije riječi na raspolaganje da zaželiš, što bi ti zaželjela?«

Francika: »Nuti, ta valjda bi si zaželjela muža!«

Micika: »A druga želja?«

Francika: »To bi si spremila za kasnije, kad bi saznala, kakvoga muža sam dobila.«

DIJAGNOZA. Liječnik (piše): »Hm, hm. Jaka glavobolja, bol u želucu, vratu. Koliko ste stari, gospođo?«

Gospođa (žalosno): »Dvadeset četiri.«

Liječnik (piše dalje): »I još izgubljeno pamćenje.«

DOBRIJAN KAO PLANINAR

Jednog lijepog ljetnog dana
naš Dobrijan stari
otišao u planine
da sam planinari!

Pa da jekne širom svijeta
i njegova slava,
odlučio da se popne
baš na vrh Triglava.

Al se čiki sklizne noga!
Eto zgode nove!
Pa sad visi na konopu
i u pomoć zove.

Dva seljaka srećom čuli
njegove su glase,
pa ljestvama spremno hrle,
da nam čiku spase...

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

PLETENE STVARI ZA LJETO

Nekoliko modnih stvari, koje se mogu i kod kuće napraviti. Lijevo: 1. Jednostavna torba za plažu pletena iz svile za pletenje ili šarene špage. Boje po ukusu. Kopča se na jedno puce. — 2. Sandala za plažu. Remeni pleteni iz šarene špage. — Desno: 1. Pleteno odjelce za dječaka. Tamnoplave hlačice načinjene su iz lagane vune, dok je bluzica pletena iz bijelog pamuka. — 2. Kupaći kostim za malu djevojčicu iz ružičaste vune (pleteno 2 pravo, 2 krivo). Džepići i naramenice ukrašeni tamnoplavim točkicama. — 3. Gaćice za kupanje iz svijetlozelene vune za maloga dječaka.

S MLADE MISE BUNJEVAČKOG PJESNIKA ALEKSANDRA KOKIĆA

Lijevo: Mladomisnik s manuduktorom Msgrom Drom F. Rožićem, predsjednikom Društva sv. Jeronima, polazi u crkvu. — *Desno:* Djevojčice u bijelini posipiju cvijećem put, kuda će mladomisnik proći